

CARMEN CAMELIA RĂDULESCU

IONUȚ POPA

Geografie

CLASA A IV-A

SEMESTRUL I

1. Prezentarea realității observabile cu ajutorul terminologiei generale și specifice
2. Utilizarea elementelor semnificative din matematică, științele naturii și disciplinele sociale în înțelegerea realității înconjurătoare
3. Relaționarea realității înconjurătoare cu reprezentarea ei cartografică
4. Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea orizontului local, a țării și a lumii contemporane

CUPRINS

UNITATE/LECȚIE	Pagină	COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE
UNITATEA 1		
Elemente de geografie a orizontului local și apropiat		
Orizontul apropiat		
1. Clasa, școala, cartierul, localitatea	8	1.1. Identificarea unor termeni geografici în texte/contexte/situații de învățare diferite
2. Orientarea și distanțele în orizontul apropiat	10	1.2. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici de bază
3. Planul clasei, al școlii, al locuinței, al cartierului și al localității	12	1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute
Recapitulare	16	2.1. Aplicarea unor elemente și operații matematice minime în înțelegerea unor situații reale observate
Autoevaluare	17	2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare
Orizontul local		2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului
4. Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale	18	3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă
5. Hărți ale orizontului local	22	3.2. Utilizarea semnelor și a altor reprezentări convenționale
Caracteristici generale observabile ale orizontului local		3.3. Raportarea corectă a poziției unor elemente pe reprezentările cartografice
6. Relief, hidrografie, vegetație	24	3.4. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice simple
7. Populație, așezări, activități ale oamenilor	28	4.1. Dezvoltarea curiozității de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane
Recapitulare	32	4.2. Dobândirea interesului pentru înțelegerea rolului mediului înconjurător pentru viața și activitatea societății
Autoevaluare	33	
Modificări observabile și repere de timp		
8. Modificări observabile în realitatea înconjurătoare	34	
9. Repere de timp: ora, ziua, săptămâna, anul, calendarul	36	
De la orizontul local la țară		
10. Localitatea natală. Regiunea înconjurătoare. Țara	38	
Recapitulare	40	
Autoevaluare	41	
Test de evaluare sumativă	42	

UNITATE/LECȚIE	Pagină	COMPETENȚE SPECIFICE VIZATE
UNITATEA 2		
România – elemente de geografie generală		1.1. Identificarea unor termeni geografici în texte/contexte/situații de învățare diferite
România – limite și vecini		1.2. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici de bază
11. Limite și vecini	44	1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute
România – caracteristici naturale		2.1. Aplicarea unor elemente și operații matematice minime în înțelegerea unor situații reale observate
12. Relieful. Caracteristici generale și trepte de relief	46	2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare
13. Clima, apele, vegetația, animalele și solurile	48	2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului
Recapitulare	52	3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă
Autoevaluare	53	3.2. Utilizarea semnelor și a altor reprezentări convenționale
România – caracteristici introduse de om		3.3. Raportarea corectă a poziției unor elemente pe reprezentările cartografice
14. Locuitorii și așezările omenești	54	3.4. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice simple
Activitățile economice		4.1. Dezvoltarea curiozității de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane
15. A. Resursele și activitățile industriale	56	4.2. Dobândirea interesului pentru înțelegerea rolului mediului înconjurător pentru viața și activitatea societății
16. B. Principalele produse agricole	58	4.3. Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea și înțelegerea diversității naturale și umane
17. C. Transporturile și căile de comunicație	60	
Recapitulare	62	
Autoevaluare	63	
Test de evaluare sumativă	64	
Recapitulare și evaluare – final de semestru	64	

„Geografia țării trebuie să înceapă cu geografia locului natal, ale cărui elemente proaspete, pline de imagini și de simțire, există în sufletul fiecărui copil și trebuie numai scoase la lumină, valorificate și rânduite.”

(George Vâlsan, *Opere alese*)

U1

Elemente de geografie a orizontului local și apropiat

CONȚINUTURI:

- ORIZONTUL APROPIAT
- ORIZONTUL LOCAL
- CARACTERISTICI GENERALE OBSERVABILE ALE ORIZONTULUI LOCAL
- MODIFICĂRI OBSERVABILE ȘI REPERE DE TIMP
- DE LA ORIZONTUL LOCAL LA ȚARĂ

Termeni geografici:

- orizont apropiat;
- orizont local;
- puncte cardinale;
- plan;
- semne convenționale;
- legendă;
- hartă.

Clasa, școala, cartierul, localitatea

Amintește-ți

O parte din activitatea ta zilnică se desfășoară la școală, în sala de clasă. Școala este locul în care tu descoperi și înveți multe lucruri noi și folositoare. O altă parte din zi o petreci acasă. Zilnic, te deplasezi de acasă la școală, pe un drum pe care îl cunoști.

Observă

Privește imaginile de mai jos.

1. Ce reprezintă primele două imagini? Numește obiectele care apar în aceste imagini și precizează la ce folosește fiecare dintre acestea. Care dintre aceste obiecte sunt prezente și în clasa ta?

2. Ce reprezintă clădirea din imaginea cu numărul 3? Ce legătură este între cele trei imagini?

Aplică

Răspunde la următoarele cerințe:

- Câți elevi sunt în clasa ta? Cum se numește colegul tău de bancă?
- Cum se numește școala unde înveți? Câte săli de clasă sunt la etajul la care înveți?
- Numește cinci obiecte pe care le folosești zilnic, aflate în clasa sau în școala ta. Numește cinci persoane pe care le vezi sau cu care vorbești zilnic.

Vocabular

sat – localitate de dimensiuni mici, a cărei populație se ocupă în principal cu agricultura

oraș – localitate de dimensiuni mai mari, a cărei populație, mai numeroasă decât cea a satelor, se ocupă cu activități din domeniul industriei, al comerțului, al sănătății, al culturii etc.

Reține

Spațiul pe care îl străbați în fiecare zi, de acasă până la școala unde înveți, care cuprinde mai multe străzi, case, blocuri sau clădiri în care oamenii locuiesc și muncesc, formează un **cartier** și are un nume propriu.

Cartierul reprezintă o diviziune sau o parte a unei localități.

Localitatea este o așezare omenească, adică un spațiu delimitat de natura înconjurătoare, în care oamenii trăiesc și desfășoară diferite activități.

Bianca și Gabriela locuiesc în aceeași localitate, dar în cartiere diferite. Imaginile de mai jos prezintă localitatea și cartierele celor două prietene.

Copiază pe caiet enunțurile de mai jos și completează spațiile libere cu numărul corespunzător imaginii.

- Bianca locuiește într-un bloc din cartierul Traian. Imaginea numărul ... prezintă cartierul Biancăi.
- Gabriela învață la altă școală decât Bianca, pentru că locuiește în cartierul Grivița. Este un cartier frumos, cu multe case. Imaginea cu numărul ... prezintă cartierul Gabrielei.
- Ambele cartiere fac parte dintr-o localitate. Imaginea numărul ... prezintă localitatea în care trăiesc cele două prietene.

Reține

Spațiul din jurul tău, în care îți desfășori existența zilnică, reprezintă **orizontul apropiat**. Acesta cuprinde locuința, școala, drumul de acasă până la școală, precum și locurile prin care treci pentru a parcurge acest drum.

Acest spațiu diferă ca mărime, în funcție de dimensiunile localității. Dacă trăiești într-o **localitate rurală** (adică într-un **sat**), de dimensiuni mai mici, orizontul apropiat este reprezentat de întreaga localitate. Dacă trăiești într-o **localitate urbană** (adică într-un **oraș**), care are dimensiuni mai mari, atunci orizontul apropiat este reprezentat de cartierul în care se află locuința și școala ta.

Aplică

Răspunde următoarelor cerințe:

1. Cum se numește cartierul în care locuiești? Precizează două trăsături specifice cartierului tău.
2. Numește locurile (clădirile) pe lângă care treci zilnic în drumul tău spre școală.
3. Cum se numește localitatea în care trăiești?
4. Formulează propoziții cu fiecare dintre cuvintele: *clasă, școală, cartier, localitate*.

Explică

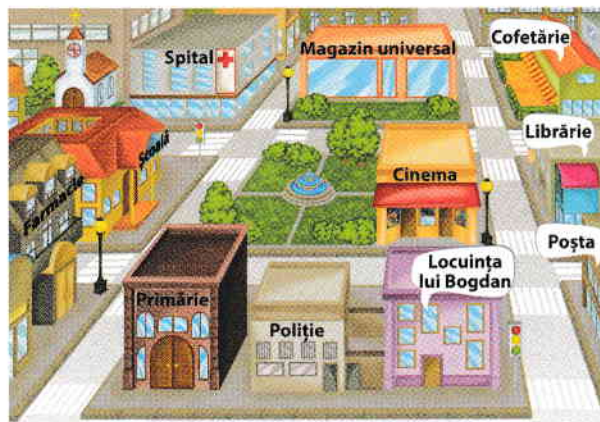
În fiecare vacanță Bogdan merge la bunicii săi, care trăiesc într-o altă localitate. Acolo toată lumea se cunoaște și se salută.

În ce fel de localitate trăiesc bunicii lui Bogdan?

Exersează

Bogdan locuiește într-un oraș mare. Imaginea alăturată reprezintă spațiul în care Bogdan își desfășoară activitățile sale zilnice. Răspunde la următoarele cerințe:

1. Cum se numește spațiul care reprezintă pentru Bogdan orizontul său apropiat?
2. Numește principalele clădiri situate în orizontul său apropiat. Precizează ce activități desfășoară oamenii care lucrează în aceste clădiri.
3. Stabilește traseul pe care îl parcurge zilnic Bogdan, de acasă până la școală. Descrie acest traseu.

Orientarea și distanțele în orizontul apropiat

Observă

- Numește clădirile pe care le observi în această imagine.
- În ce parte a imaginii este situată casa lui Dan. Dar blocul în care locuiește Andrei?
- Unde este situat spitalul față de școală? Numește clădirea situată în spatele școlii.
- Care dintre cei doi băieți locuiește mai aproape de școală?

Descoperă

Daria a fost în vizită la prietena sa, Ana, care locuiește într-o altă localitate. Pentru a se orienta mai ușor, Ana i-a scris câteva indicații și a făcut un desen prin care i-a arătat Dăriei pe unde trebuie să meargă pentru a ajunge rapid la ea acasă. Iată ce i-a scris Ana:

„Dragă Daria, pentru a ajunge la mine acasă, urmărește drumul indicat de săgețile roșii. Fii atentă! De la autogară, faci la dreapta și, în dreptul Poliției, traversezi și mergi tot înainte. În drumul tău, vei observa pe partea stângă parcul din centrul orașului. După parc faci la stânga. Treci de școala mea și vei vedea blocurile din cartierul meu și, printre ele, blocul în care locuiesc eu (l-am marcat cu semnul X). Te aștept cu drag, Ana.”

Privește cele două imagini alăturate și răspunde următoarelor cerințe:

1. Care dintre cele două imagini, marcate cu literele A și B, reprezintă desenul trimis de Ana? Explică răspunsul dat.

2. Copiază pe caiet propozițiile următoare și scrie A („adevărat”) sau F („fals”) pentru fiecare enunț:

- Pentru a ajunge de acasă la Poștă, pe drumul cel mai scurt, Ana trece pe lângă Bancă.
- Distanța dintre autogară și hotel este egală cu distanța, dintre autogară și piața de legume.

Vocabular

a (te) orienta – a ști încotro să te îndrepti pentru a ajunge într-un anumit loc; a recunoaște sau a stabili direcția; a găsi drumul până la o destinație dorită folosindu-te de diferite repere

Reține

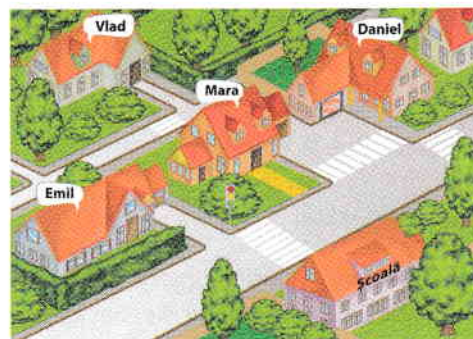
Orientarea în orizontul apropiat înseamnă să stabilești poziția locului în care te găsești, a locului în care dorești să ajungi și să afli direcția în care trebuie să mergi.

În funcție de poziția noastră față de anumite elemente (obiecte, clădiri, străzi etc.) ne putem orienta folosind direcțiile *stânga*, *dreapta*, *înainte* (în față), *înapoi* (în spate).

Putem stabili poziția unui element din orizontul apropiat raportându-l la poziția altui element (de exemplu: „casa mea se află pe partea dreaptă a străzii”, „școala este situată în spatele farmaciei”).

Privește imaginea alăturată. Mara, Daniel, Emil și Vlad locuiesc în același cartier și învață la aceeași școală.

- Stabilește poziția locuinței lui Daniel în raport cu școala.
- Stabilește poziția locuinței lui Emil în raport cu locuința lui Daniel.
- În ce parte este situat semaforul față de locuința Mariei?
- Care dintre cei patru copii parcurge o distanță mai mare de acasă până la școală? De ce?

Reține

Elementele aflate în **orizontul apropiat** (foto 1, 2, 3) sunt poziționate în apropiere unele față de altele, astfel că **măsurarea distanțelor** dintre ele se poate face cu instrumente de măsură simple (riglă, metru, ruletă etc.).

Exersează

1. Într-o zi, Emil și Daniel s-au hotărât să măsoare distanța dintre cele două porți ale terenului de sport cu un instrument numit ruletă. După ce au măsurat și au făcut calculele necesare, cei doi băieți au aflat că distanța este de 40 m. Cum au procedat pentru a măsura distanța dintre cele două porți, știind că lungimea maximă pe care au putut-o măsura o dată cu ruleta este de 10 m?
2. Emil a vrut să măsoare distanța dintre cele două porți ale terenului de sport și cu pasul. El știe că un pas de-al său măsoară 40 cm. Câți pași a numărat Emil de la o poartă la cealaltă? Explică de ce există posibilitatea ca distanța măsurată cu pasul să fie diferită de distanța măsurată cu un instrument adecvat?
3. Care dintre obiectele aflate în clasă poți să le măsoari cu rigla? De ce nu poți măsura distanța de la tablă la bancă cu rigla?

Explică

1. Explică poziția școlii tale față de clădirile mai importante din cartierul tău.
2. Pentru a-i explica unui prieten unde este situată locuința ta, îi dai ca reper:
 - a. un copac;
 - b. o mașină pe care ai văzut-o dimineață în fața școlii;
 - c. o clădire importantă din vecinătatea locuinței tale;
 - d. numele școlii în care înveți.

Planul clasei, al școlii, al locuinței, al cartierului și al localității

Observă

Daria este elevă în clasa a IV-a la Școala Gimnazială „Ion Creangă”.

1. Observă imaginile de mai jos, apoi copiază pe caiet propozițiile următoare și scrie A („adevărat”) sau F („fals”) pentru fiecare enunț. Argumentează răspunsurile.

A

B

C

- Imaginea A reprezintă locuința Dariai.
- Imaginea A reprezintă școala unde învață Daria.
- Imaginile B și C reprezintă două săli de clasă din școala „Ion Creangă”.
- Imaginile B și C reprezintă sala de clasă a Dariai, observată din poziții diferite.

2. Compară imaginea A cu imaginea B. Pentru care dintre imagini dimensiunile reale ale elementului reprezentat au fost micșorate de mai multe ori?

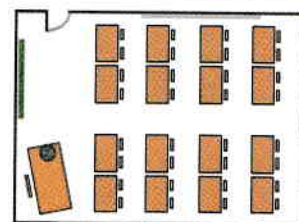
Descoperă

Daria a desenat sala de clasă, cu bănci, scaune și toate obiectele din jurul său. Desenul ei poartă numele de **plan**. Pentru a reprezenta pereții, ferestrele, ușa și obiectele din clasă a folosit diferite figuri geometrice simbolice.

1. Ce simbol a folosit Daria pentru a marca pe desen fiecare dintre obiectele alăturate?

Planul clasei

2. Numește celelalte obiecte marcate pe planul clasei și precizează pentru fiecare dintre acestea simbolul utilizat. Analizează forma, dimensiunea și culoarea simbolurilor folosite. Există o legătură între dimensiunea reală a obiectelor și mărimea simbolurilor utilizate? Dar între forma și culoarea obiectelor și forma și culoarea simbolurilor?

3. Completează fiecare enunț selectând răspunsul corect dintre cuvintele aflate în paranteză:

- În clasa Dariai învață în total (16, 32) elevi.
- Când Daria stă în bancă, cu fața spre tablă, razele soarelui se joacă vesele pe obrazul ei (stâng, drept).
- Tabla se află pe peretele din (fața, spatele) clasei.

Reține

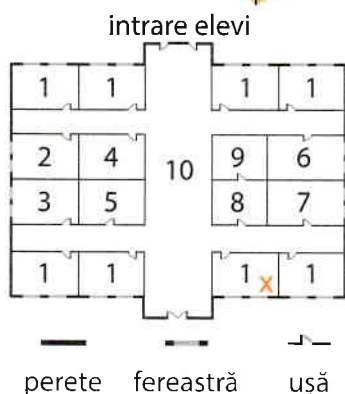

Planul este un desen care reprezintă porțiuni din orizontul apropiat (clasa, școala, locuința, cartierul, localitatea) cu principalele elemente care le caracterizează (obiecte, clădiri, străzi, parcuri etc.) redată într-o formă **micșorată** și **convențională**.

Micșorarea se realizează în funcție de dimensiunile (mărimea) spațiului și ale elementelor pentru care se întocmește planul. Cu cât spațiul și elementele sale sunt mai mari, cu atât dimensiunile lor se micșorează de mai multe ori.

Aceasta este școala unde învață Daria. Analizează planul școlii întocmit de Daria. Cu semnul „X” a marcat sala ei de clasă. Pentru a te orienta mai ușor, Daria ți-a arătat și simbolurile folosite, adică a întocmit *legenda* planului școlii sale.

Planul școlii

Legendă

1. săli de clasă;
2. laborator de chimie;
3. cabinet de geografie;
4. cabinet de informatică;
5. cabinet de limbi străine;
6. bibliotecă;
7. cancelarie;
8. secretariat;
9. biroul directorului;
10. coridoarele școlii.

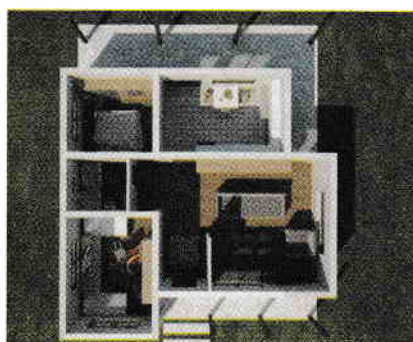
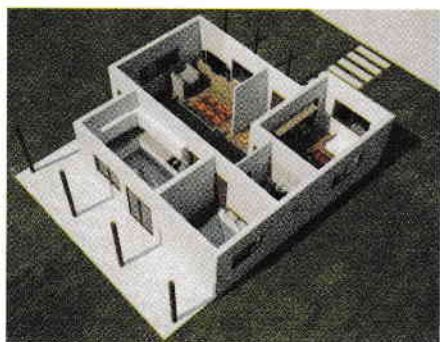
Activitate practică

- Măsoară lungimea fiecărui perete al clasei tale, lățimea ușii, a ferestrelor și a distanțelor dintre ele. Măsoară lungimea și lățimea obiectelor semnificative din clasă, mai mari ca dimensiune.
- Micșorează de 10 ori dimensiunile măsurate și întocmește planul clasei tale, utilizând simbolurile Dariei. Marchează cu semnul „X” poziția ta în bancă.
- Schimbă caietul cu colegul de bancă. Planul clasei întocmit de colegul tău este identic cu planul întocmit de tine? Stabiliți împreună și alte semne convenționale pentru obiectele din clasa voastră; notați-le separat, într-o nouă legendă.
- Vizitează școala ta și reține câte încăperi are, forma acestora și cum sunt ele situate unele în raport de celelalte. Realizează planul școlii tale, folosind legenda întocmită de Daria. Marchează cu semnul „X” poziția clasei tale.
- Compară planul școlii tale cu planul școlii unde învață Daria. Stabilește asemănări între cele două școli.

Descoperă

- Aceasta este locuința Dariei. Analizează imaginile și alege varianta corespunzătoare răspunsului corect:

1. Locuința Dariei este compusă din:
 - a. baie, bucătărie, camera de zi, două dormitoare;
 - b. baie, bucătărie, camera de zi, hol, un dormitor.
 2. Baia și bucătăria au dimensiuni:
 - a. diferite;
 - b. egale.
 3. Au un perete comun:
 - a. bucătăria și baia;
 - b. camera de zi și bucătăria.
- Identifică încăperile ce formează locuința Dariei, marcate, pe planul locuinței cu literele a, b, c, d și e.

Planul locuinței Dariei

